

ЕКОПОСЕЛЕННЯ ЯК НОВА ФОРМА СТІЙКИХ СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглядаються питання нових містобудівних тенденцій формування екопоселень, що базуються на задачі створення комфортного, раціонально спроектованого середовища для життєдіяльності людей. Актуальність статті обумовлена формуванням у сучасній архітектурно-містобудівній практиці нових напрямків розвитку містобудівних систем, одна з яких може бути представлена у вигляді екопоселення. Розглянуто основні етапи розвитку екопоселень. Встановлено тенденції становлення екопоселень, визначено основні напрямки життєдіяльності в екопоселеннях. Визначено переваги та недоліки екопоселень.

Ключові слова: населення, екопоселення, екологія, довкілля, здоровий спосіб життя, природа.

Abstract

The article examines the issues of new urban planning trends in the formation of eco-settlements, which are based on the task of creating a comfortable, rationally designed environment for people's daily activities. The relevance of the article is due to the formation in modern architectural and urban planning practice of new directions of development of urban planning systems, one of which can be presented in the form of an eco-settlement. The main stages of the development of eco-settlements are considered. Trends in the formation of eco-settlements have been established, and the main directions of life in eco-settlements have been determined. The advantages and disadvantages of eco-settlements are determined.

Keywords: population, eco-settlement, ecology, environment, healthy lifestyle, nature.

Вступ

Індустріальна епоха в період Нового часу характеризувалася бурхливим зростанням міст, розвитком техніки та транспорту, що стало наслідком відтоку сільського населення до міста, а в період постіндустріального часу містобудівна практика зіткнулася з таким явищем, як субурбанізація, як відповідь на погіршення екологічної ситуації у місті. Містяни перестають бачити перспективу постійного проживання у місті, тому що антропогенне міське середовище позбавляє їх таких цінностей, як чисте повітря, чиста вода, тиша та спілкування з природою. Переїзд у передмістя чи місто здійснюється з метою жити в екологічно чистому місці, але у транспортній доступності від міста. Не можна назвати таку зміну місця проживання кроком тому, оскільки екологічні поселення мають великий потенціал. Таким чином, у містобудівній практиці формуються нові напрямки організації поселень як альтернатива спальному міському району.

Одним із напрямків такого рішення може стати створення екопоселень як альтернативних поселень з екологічно чистим навколишнім середовищем, можливістю виробництва органічних продуктів, а також розвитку агротуризму, що може сприятливо впливати на здоров'я людини, зокрема, поліпшення екології регіону загалом, а також сприяє соціально-економічній зміні клімату регіонів.

Однак на сьогоднішній день не існує єдиного значення терміну «екопоселення», так само як немає документів і нормативів, що регулюють такі поселення.

У своїй роботі Сунарті Еус [1] розглядає під екопоселенням «еко-села», яке визначив як поселення з усіма рисами людської діяльності розумних меж, в якому людська діяльність безпечно інтегрована в природне середовище таким чином, що підтримує здоровий розвиток людини та може успішно продовжуватися невизначено довгий час.

Екопоселення, на відміну від звичайних сільських поселень, є сучасним феноменом, який дозволяє формувати нову містобудівну систему з урахуванням напрямків зеленої архітектури, в якій містобудівні питання територіального розвитку мають найважливіше значення, тому що є завданнями, вирішення яких дозволить сформувати новий погляд на екопоселення як найбільше перспективні сільські поселення [2].

Результати дослідження

Екопоселення - це концепція розвитку суспільства, спрямована на створення більш стійких і екологічно чистих місць для проживання та роботи. Вони можуть бути розташовані як у міських, так і в сільських районах, та відрізняються високою енергоефективністю, використанням відновлюваних джерел енергії, а також відмовою від використання шкідливих для довкілля матеріалів. При розробці проектів екопоселень важливо враховувати багато чинників, зокрема: екологічну придатність місця розташування, використання природних ресурсів з обережністю, енергоефективність будівель та використання відновлюваних джерел енергії. Для досягнення максимальної стійкості та ефективності екопоселення, необхідно розглядати кожен аспект їх розвитку, від транспортної інфраструктури до культурного життя мешканців [3].

Особливості проектування екопоселень полягають у тому, що архітектори та дизайнери, які працюють над такими проектами, повинні бути спрямовані на створення максимально комфортного та екологічного середовища для життя людей, що знаходяться у співпраці з природою. При проектуванні екопоселень враховуються такі основні аспекти:

Екологічні матеріали та технології будівництва: використання відновлюваних матеріалів, відмова від токсичних і шкідливих речовин, використання технологій, що зменшують негативний вплив на довкілля.

Енергоефективність: використання відновлюваних джерел енергії, таких як сонячні панелі, вітроенергетичні установки, геотермальні системи, ефективна ізоляція будівель та використання енергозберігаючих технологій.

Стале господарювання та сільське господарство: вирощування органічної продукції, компостування, переробка відходів, використання екологічно чистих методів сільського господарства.

Спільнота: створення гармонійного середовища для життя спільноти, де люди діляться знаннями та ідеями, взаємодіють між собою та з природою.

Екологічний туризм: залучення гостей, які бажають познайомитися з екологічним способом життя, організація екотурів та екскурсій.

Крім того, при проектуванні екопоселень слід враховувати енергоефективність будівель та використання альтернативних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова, гідроенергетика та інші. Також, важливо підбирати екологічно чисті матеріали для будівництва та використання водо- та енергозберігаючих технологій. На ці елементи проектування варто звернути особливу увагу, оскільки вони допоможуть створити дійсно стійку до екологічних проблем [4].

Ще однією важливою особливістю екопоселень є акцент на спільноту та соціальну взаємодію. Такі поселення сприяють взаємодії між мешканцями, підтримуючи суспільство з допомогою спільних просторів, діяльностей та культурних івентів. Це дозволяє створити тісні зв'язки між мешканцями, які прагнуть жити в екологічно чистому та стійкому середовищі, та сприяє розвитку більш здорового та згуртованого суспільства.

Окрім цього, екопоселення можуть бути важливими інноваційними платформами для розробки нових технологій та ідей в галузі сталого розвитку. Такі поселення можуть випробовувати нові енергоефективні будівельні матеріали, відновлювальні джерела енергії, а також системи управління відходами. Це може стати стимулом для розвитку нових технологій та підвищення екологічної свідомості серед мешканців та інших суспільних груп [5].

Екопоселення мають також кілька очевидних переваг:

Екологічна чистота: екопоселення розташовуються в екологічно чистих зонах, з використанням найбільш екологічних технологій. Це дає змогу зменшити викиди в атмосферу, а також зберегти природні ресурси.

Здоровий спосіб життя: жителі екопоселень мають можливість займатись фізичною працею, вирощувати свої продукти, проводити час на свіжому повітрі. Це сприяє зміцненню здоров'я і підвищенню якості життя.

Створення спільноти: екопоселення базуються на ідеї спільноти, де жителі допомагають один одному та діляться знаннями та ресурсами. Це сприяє формуванню дружніх відносин, розвитку соціальної взаємодії та підвищенню загальної культури.

Економічна вигода: екопоселення можуть бути економічно вигідними завдяки використанню відновлювальних джерел енергії, енергоефективним технологіям, а також раціональному використанню природних ресурсів.

Творчість і самовираження: жителі екопоселень мають можливість вільно виражати себе та розвивати свій творчий потенціал, створюючи власні мистецькі проекти, вироби та ідеї.

Хоча екопоселення мають багато переваг, вони також мають деякі недоліки:

Вартість будівництва: зазвичай будівництво екопоселень коштує більше, ніж традиційне будівництво, оскільки використовуються більш дорогі матеріали та технології.

Обмеження у виборі місця розташування: не всі території підходять для будівництва екопоселень. Зазвичай потрібно враховувати фактори, такі як клімат, ґрунт, наявність джерел води та інші екологічні фактори [6].

Віддаленість від міст: багато екопоселень розташовані далеко від міст та інфраструктури, що може ускладнювати доступ до роботи та інших необхідних послуг.

Обмежені можливості для комерційної діяльності: більшість екопоселень спрямовані на створення спільноти, а не на комерційну діяльність, що може бути проблемою для підприємців, які хочуть розпочати свій бізнес.

Обмеження у розміщенні житлових одиниць: зазвичай в екопоселеннях є певні правила щодо будівництва житла та розміщення будівель, що може обмежувати свободу вибору мешканців.

До основної діяльності жителів екопоселень можна віднести [7]:

- проведення освітніх семінарів, майстер-класів, зустрічей представників екопоселень, фестивалів творчості, ярмарків, сімейних тренінгів, консультацій, випуск книг, фільмів;
- народні промисли та ремесла, рукоділля, творчість, виготовлення екозасобів для догляду за тілом;
- тваринництво;
- Будівництво та кладка печей;
- Виробництво фермерських продуктів;
- землеробство, вирощування саджанців та насіння, збирання;
- Створення та просування власних магазинів екотоварів;
- утворення природних територій: заказників, заповідників, ландшафтів, що охороняються;
- лікувально-оздоровчі комплекси;
- розвиток екотуризму, агротуризму, сільського туризму та проведення екскурсій.

.....

Висновки

Під екопоселенням можна розуміти невелике поселення, призначене для забезпечення високого рівня життя населення за рахунок розвиненої соціальної, інженерної, транспортної та економічної інфраструктури, за умови збереження високих екологічно сприятливих показників сталого розвитку середовища. І можна зробити висновок, що екопоселення це чудова концепція життя, яка базується на створенні співвідносин між людиною та природою. Інноваційні технології та екологічні матеріали, використані при будівництві екопоселень, дозволяють знизити екологічний слід людини та забезпечити сталість природних систем. Загалом, екопоселення - це позитивна тенденція, яка сприяє збереженню природи та забезпечує здорове та екологічне життя для людей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Sunarti, Euis (eds.) 2009. Model of Ecovillage Development: Development of Rural Areas in Order To Improve Quality of Life for Rural Residents, Indonesia.
2. Екопоселення URL: <https://yourforest.ua/uk/ekoposeleniya-uverennoe-slov-v-arkhitekture>
3. Екосело URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%BE>
4. Dawson, Jonathan (2006) Ecovillages: Angelica Buenaventura for Sustainability. Green Books. ISBN 1-9039 Christian, Diana L. (ed.) The Ecovillage Movement Today. Ecovillage Newsletter98-77-8(англ.).
5. Christian, Diana L. (ed.) The Ecovillage Movement Today. Ecovillage Newsletter

6. Назаренко М. С. Екопоселення: світогляд як спроба вирішення глобальних екологічних проблем. Вісник Національного авіаційного університету : зб. наук. пр..- Київ. Філософія. Культурологія. Том 30 № 2 (2019). С. 159-163.
7. Феномен екопоселення у світі та в Україні. URL:
<https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2db1c870-6130-424d-bc25-0f61e5b4eece/content>

***Нікітченко Тетяна Вячеславівна** — студентка групи БМ-20б, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: nikitchenko71mail.ua@gmail.com*

***Рундюк Світлана Володимирівна** — кандидат технічних наук, доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: rundyksv@gmail.com*

***Nikitchenko Tetiana** — student of BM-20b group, Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: nikitchenko71mail.ua@gmail.com*

***Svitlana Ryndiuk** — PhD, docent of Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: rundyksv@gmail.com*